

Förväntningar, begripliggörande och the business of You

Ulf Ericsson

”Högskolan Kristianstad erbjuder kompletta program och kurser av hög kvalitet inom många områden. Vi kombinerar också den mindre ortens fördelar av gemenskap och korta beslutsvägar med närhet till kultur och natur. Utbildningsprogram och kurser är uppbyggda för att ge så stor valfrihet som möjligt. Du kan genomföra hela din utbildning hos oss eller kombinera med utlandsstudier eller studier på andra orter. Vårt kontaktnät över Europa är brett och växer varje år. Aktiva lärare, doktorander och forskare medverkar i olika forskningsprojekt. Därigenom höjs kompetensnivån och kreativiteten utvecklas. Aktuell forskning ger goda förutsättningar för att utbildningen är modern och förnyas. Våra utbildningar speglar behoven hos näringslivet i Skåne och vi svarar också upp mot samhällets behov av kompetens. Vår informella gemenskap och samarbetet över ämnesgränserna ger de bästa förutsättningar för en bra utbildning.

*Bengt Lindner
Tf rektor”*

(från Högskolan Kristianstads hemsida februari 1998)

Om källaren inkluderas har Stanford Bookstore tre våningar. Det stora sortimentet av böcker, som tidigare fanns på första plan, har fått flytta upp på andra våningen. Böckerna har fått ge plats åt olika varor för turisten eller symboliska minnen för den som är på väg att lämna universitetet. Tröjor, kaffekoppar, kepsar, amerikanska fotbollar, nyckelringar, martiniglas och mycket annat. Allt med universitetets, namn, logga eller bara med ett stort S. De allra mest populära böckerna har emellertid kvar en utsedd plats på första våningen. De flesta av dessa böcker har placerats på tre bokbord och för att markera genren på respektive bords böcker har de förärats med varsin skylt: *Non-fiction*,

Fiction och *The Business of You*. Det är den sistnämnda genren som för sammanhanget är intressant. Kvintessensen med denna text, eller än hellre om poängen med denna text skulle reduceras till en mening så kan jag nog inte komma på något bättre själv än: *the business of You*.

Bild 1. Stanford Bookstore

Jag tror att bokbordet och vad det representerar (min tolkning) kan vara en nyckel, eller i vart fall en utgångspunkt, för att förstå det samtida skav inom högre utbildning som kan läsas in i Sören Augustinssons kvalitetsutvecklingsprojekt - *Vad i h-e håller vi på med?* – som denna

text från början också har varit en del av (se Augustinssons text i detta nummer). Skavet, som upplevs från både lärarhåll och studenthåll, tycks vara relaterat till olika förväntningar och till olika identitetsarbeten. Avsikten med denna rapport är att sätta fokus på just förväntningar tillsammans med vad högskolan utger sig för att sälja för produkt.

Syftet med föreliggande text är att vara ett underlag för reflektion och diskussion om relationen mellan förväntningar och begripliggörande i allmänhet och studenters förväntningar på akademiska studier och deras begripliggörande i synnerhet. Jag har inga normativa ambitioner och om det skulle vara så att något ställningstagande skulle kunna läsas in i texten, har jag nog bara lyckats bättre med att täcka över andra. Empiriskt fokuserar texten de signaler högskolan ”skickar” till blivande studenter och delar av de erfarenheter och förväntningar som studenter har på personal- och arbetslivsprogrammet precis när de har börjat utbildningen. Materialet baseras på hemsidor hämtade från åren 1997, 1998, 1999 och 2019 från Högskolan Kristianstad och Lunds universitet samt från en enkätstudie på studenter första veckan på Personal- och arbetslivsprogrammet (Högskolan Kristianstad). För att få tillgång till hemsidorna har jag använt mig av det digitala arkivet från The Wayback Machine. Metoden har således fungerat som ett sätt att (på internet) färdas bakåt i tiden, för att jämföra hemsidors innehåll från olika år.

Teoretiska antaganden

Begripliggörande och Minnen av framtiden

Denna rapport har ingen avsikt att vara särskilt teoretisk, men materialet och tankegodset vilar till stor del på teorier om begripliggörande (Weick, 1993; Weick 1995; Augustinsson, Ericsson & Rakar, 2018). Här används begreppet begripliggörande som översättning på den mer välkända engelska termen *sensemaking*.

Begripliggörande är en process som handlar om att skapa någon sorts struktur och ordning ur vardagens flöde av händelser. Begripliggörande handlar om relationen mellan våra förväntningar och framträdande referenspunkter i flödet av händelser. Förväntningarna påverkar vad som kommer att framträda, och det som framträder påverkar våra förväntningar. Ett sådant perspektiv utgår från att mening och innebörd inte är givna, de konstrueras och förhandlas fram.

När vi möts av något nytt, eller något som inte direkt kan sorteras in i ett sedan tidigare känt fack, börjar vi ”knacka på” dessa erfarenheter (Augustinsson et al., 2018). Processen börja med att vi ställer frågor till vår omgivning. Enligt Karl Weick (1993) är dessa frågor oftast vaga (*vad är detta? hur funkar detta? vad händer här?*). Även om de är vaga, riktar de vår uppmärksamhet och påverkar vår tolkning. Frågorna uppstår inte i ett vakuum. De triggas av något i omgivningen (nuet), men växer fram med stöd i individens förflutna. Weick menar att i sin enklaste form handlar begripliggörande om relationen mellan referensram (frame) och ny händelse (cue). Det är inom denna dynamiska relation som mening uppstår. För att en ny händelse ska begripliggöras måste den på något vis införlivas i ett sammanhang, dvs. införlivas i vår referensram. Detta innebär emellertid inte att mening skulle vara deterministisk utifrån varje enskild individs referensram, utan här föreligger en komplex kalibrerande relation. Referensramen provas mot den nya händelsen, referensramen förändras och utvecklas, eller så bara absorberar referensramen den nya händelsen (Czarniawska, 2006).

Det finns, menar jag, goda poänger med att betrakta mötet mellan nykomna studenter och högre utbildning genom en sådan lins som introducerats ovan. Om inte betydelser och innebörder kan betraktas som givna, utan att det föreligger en mer komplex process som vilar på de förväntningar och referensramar varje enskild individ bär med sig in i varje situation, måste vi också ta hänsyn till denna process. Det är referensramarna som är ankaret i nya oklara situationer. En sådan utgångspunkt kan hjälpa till att både förstå och bättre rama in mötet mellan studenters förväntningar och den nya erfarenheten. Citat nedan är häm-

tat från Augustinsson et al. (2018) och handlar generellt om varför begripliggörande är betydelsefullt för den som vill förstå och framgångsrikt verka i organisationer. Citatet är som jag ser det överförbart till ett sammanhang som intresserar sig för relationen mellan studenter/utbildning/lärare:

”... Lagar, principer, meningssystem (inklusive föreställningsvärldar), normer, värderingar och dominerande perspektiv snävar till ramarna ganska så mycket för de flesta av oss. Icke desto mindre finns det utöver detta ett gott mått av tolkningsvariationer. Det är denna tolkningsvariation som tydliggörs med hjälp av temat begripliggörande. Beroende på vem och var i organisationen vi frågar kommer det att finnas olika syn, skiftande innebörder och betydelser för händelser och erfarenheter. Utifrån ett ledningsperspektiv finns det givetvis ett stort intresse av att påverka handling i en viss riktning: Hur ser bilden eller bilderna av uppdraget ut? Finns det en gemensam bild? ... En förståelse för den begripliggörande processen, ger verktyg för att tolka vad det är som händer i organisationen. Varför saker och ting blir vad de blir. ... ” (Augustinsson, Ericsson & Rakar, 2018, s. 51)

För en student som är på väg in i en ny värld, en utbildning, ett program på ett lärosäte påbörjas förmodligen konstruktionen av detta nya sammanhang tidigt och med hjälp av tidigare erfarenheter, förväntningar och identitet formuleras *minnen om en framtid*:

”Vi skulle normalt förvänta oss att människor minns sitt förflutna och föreställer sig framtiden. Men i själva verket är det så att när människor pratar eller skriver om historia, föreställer de den som deras egen erfarenhet och när de försöker att förutse framtiden använder de analogier från det förflutna. Genom dessa dubbla processer av repetition, föreställer de sig istället det förflutna och minns framtiden.” (Sills & Merton 1991:171 i Weick & Sutcliffe, 2007. Förf. översättning).

Hur minns någon då utbildningen, innan de påbörjat den? Minnet av utbildningen (och det som ska ske efter utbildningen) konstrueras någonstans i mötet mellan vad som inkorporeras i referensramen, och vad

utbildningen skickar för signaler, signaler som blir till avkodade referenspunkter. Den fortsatta texten kommer att ta spjärn mot detta resonemang och utan att förfäktat några sanningar presentera material som kan vara underlag för en fortsatt dialog.

Vem söker sig till Personal- och arbetslivsprogrammet?

En enklare enkät har fyllts i av 231 studenter på Personal- och arbetslivsprogrammet. Svaren kommer från sex olika årskullar mellan åren 2014 och 2018. Vi tänker presentera några värden från denna enkät, en enklare beskrivning som kan fungera som en utgångspunkt för en fortsatt och diskussion. Enkäten har delats ut till studenterna någon gång under deras första vecka som nyblivna studenter på PA-programmet. Enkäten har haft en bredare ansats än vad som kommer att presenteras i föreliggande rapport.

Enkät: förväntningar och referensram

Av de som kommit in på PA-programmet i Kristianstad under de senaste fem åren är cirka 78 % kvinnor och cirka 74 % (av alla som fyllt i enkäten) är mellan 19–25 år. Gruppen är således inte särskilt diversifierad, utan snarare ganska homogen. Hälften av de 231 som fyllt i enkäten uppger att de har sökt till utbildningen för att de vill ”jobba med människor” (*Öppen fråga. Fråga 7. Varför har du sökt dig till Personal- och arbetslivsprogrammet?*).³ Vi följde upp frågan om varför en söker sig till Personal- och arbetslivsprogrammet, genom att tolka och kategorisera svaren från den senaste studentgruppen, dvs. de som påbörjade programmet hösten 2018. 58 studenter hade besvarat frågan. Drygt 17 % hade sökt sig till PA-programmet för att de var intresserade av ämnena och innehållet. Knappt 83 % var tydliga med att betrakta utbildningen som ett medel, och betonade således ett framtida mål, dvs.

³ Vi kommer senare visa att det är just formuleringen ”att jobba med människor” som Högskolan Kristianstad använder i sin marknadsföring av programmet.

ett framtida arbete. 67 % av de som betonar målet nämner inte utbildningen, ämnena eller dess innehåll överhuvudtaget när de beskriver varför de har sökt sig till PA-programmet.

Även om studentgruppen är ganska ung (74 % är mellan 19–25), visar det sig att de flesta som börjar programmet har arbetslivserfarenhet. 85 % har arbetat 24 månader eller fler (i enkäten fanns det inget svarsalternativ som var bortom detta svar). Ungefär hälften av de 231 som har besvarat enkäten har innan utbildningen haft en arbetsledarfunktion.

Om spegling och imitation

Att ställa sig frågan - *vad håller vi på med?* – (som Sören Augustinsson har ställt i sitt kvalitetsutvecklingsprojekt) kan låta provocerande, men är förmodligen inte mer än en fråga som ligger i tiden. Universitet/högskolan har genomgått stora förändringar de senaste decennierna. Bilden av universitet som den opåverkade institutionen, som står utanför och betraktar, är som de flesta vet inte längre sann. Universitet är idag en organisatorisk aktör med mål och strategier för att uppnå dessa mål. Universitet har blivit vad som ibland benämns som ”socialt inbäddat”, dvs. det har blivit en del i ett sammanhang tillsammans med samhällets övriga institutioner och förväntas också vara mer i samklang med övriga samhället (Ramirez, in press). I praktiken synliggörs detta bland annat genom hur den interna organisatoriska strukturen och styrningen har förändrats, och det visar sig också i relationen mellan universitet genom en mycket tydligare konkurrens (om forskningsmedel, studenter, forskare och lärare). Vidare synliggörs också denna ökade närhet med övriga samhället genom en ökad kommersialisering av forskning. Utöver detta kan vi lokalt, på Högskolan Kristianstad, se denna sociala inbäddning genom det naturliga i att fokusera forskning tillsammans med andra organisatoriska aktörer, det vill säga forskning som bygger på samverkan.

Universiteten imiterar inte bara varandra utan även andra organisatoriska aktörer i samhället (som en konsekvens av en ökad mätbarhet ges också förutsättningar till att jämföras med andra). Enkelheten i att titta

på vad andra gör, jämföra och imitera har lett till en större likhet mellan universitet/högskolor. Inte bara nationellt utan även globalt. Inom institutionell teori kallas processen för isomorfism (DiMaggio & Powell, 1983). En ökad likhet kräver, ur ett konkurrensperspektiv, någonting som skiljer oss från *dem*. Något som får oss att sticka ut, bli en referenspunkt i bruset. Med denna globala ”isoforma process” som bakgrund, vad är det som Högskolan Kristianstad lyfter fram och vad är det som framträder som referenspunkt eller signal (salient cue) bland studenter? Det är här jag empiriskt har för avsikt att börja. Den följande empiriska presentationen grundar sig i argumentet att den marknadsförda produkten blir mer och mer i samklang med övriga samhällets krav och förväntningar. Fokus har förskjutets mot att tillgodose ”me” genom ”the Business of you”.

Jag tror inte att den ovan nämnda processen av social inbäddning (för universiteten) kommer att avta eller att det skulle gå att ”dra sig ur”. Högst troligt är däremot att ”yngre” och mindre organisatoriska aktörer är mer receptiva än äldre och större aktörer (exempelvis Högskolan Kristianstad kontra Lunds universitet), och fångar således snabbare upp de krav som ställs från omgivningen. Jag menar inte att det skulle vara bra eller dåligt, utan bara att det är en pågående process som både är synlig och påverkar den faktiska praktiken.

På väg mot ”the Business of you”

Informationen som kommer att presenteras nedan är hämtad från Högskolan Kristianstads hemsidor och Lunds universitets hemsidor. Jag skriver hemsidor för informationen är hämtad från slutet av 1990-talet samt 2019. Syftet är att göra en jämförelse mellan de två lärosätena samt att jämföra två olika historiska nedslag. Det som kommer att presenteras är hämtat från vad som skulle benämnas som respektive lärosätes välkomstsida samt från högskolan Kristianstads Personal- och arbetslivsprogram. Jag har valt att titta på sidorna utifrån att de inte bara finns tillgängliga utan de har en avsikt att fylla en funktion. Det finns alltså en intention hos författaren (hemsidan). Jag menar att de sidor som nedan kommer att presenteras har för avsikt att visa upp någonting,

förmedla en berättelse, sälja någonting. Detta har nödvändigtvis ingenting med praktiken att göra, utan kanske snarare skulle kunna betraktas som det (med en något förskjuten tolkning) Goffman (1959) kallar för ”impression management”. Det finns också en läsare och tolkare av dessa sidor, inte minst av de som funderar över att söka sig till högre utbildning. Även här finns en intention, det vill säga läsarens receptivitet. Sidorna kan således ses referenspunkter, eller signaler som begrippliggörs utifrån någons erfarenheter. Sidorna blir första mötet och en första byggsten ett psykologiskt kontraktsskapande.

Nedan kommer jag att presentera sju olika bilder hämtade från högskolan Kristianstad och Lunds universitets hemsidor. Den första och andra bilden är från respektive lärosätets välkomstsida (årtal: HKR 1999 och LU 1997). I båda fallen hälsas *läsaren* välkommen av respektive rektor. 1999 är också sista gången som läsaren hälsas välkommen av rektor på HKR’s hemsida. Sista gången på LU’s hemsida är 1998. Bild tre, fyra och fem är hämtade från 2019 och är också vad som skulle kunna kallas för välkomstssida (även om ordet välkommen inte längre finns som rubrik 2019). Bild sex och sju är från 1999 samt 2019, båda är från PA-programmets sida från respektive år. Bilderna ett, två och sex är från hemsidornas gryning och skiljer sig således mycket i layout från de som är hämtade från 2019. Sidorna från 2019 är skapade för (och kanske även av) den generation som i sammanhanget kan kallas för ”digital natives”, dvs. individer som inte har någon praktisk erfarenhet av ett liv utan www. Det mest påtagliga är att texten har begränsats och informationen istället har övergått till ljud och rörlig bild genom Youtube-filmer. Läsaren kan nu istället mer fokusera på att lyssna och titta.

Bild 2 och 3

HÖGSKOLAN
KRISTIANSTAD

Organisation
Institutioner
Studentkåren
Kompetensutveckling
Forskning/kvalitet
Biblioteket
Interna sidor
Sök
Länktips

Välkommen...

Högskolan Kristianstad erbjuder en fin studiemiljö där Du som student har en central roll. Vi bryr oss om Dig och hjälper Dig till en bra utbildning som behövs i samhället. Mycket tack vare den mindre ortens fördel med identitet i gemenskap uppvisar våra studenter mycket goda studieresultat. Du försvinner inte i mängden i stora föreläsningssalar. Närheten till natur och kultur kan ytterligare berika din tid vid Högskolan.

Utbildningsprogram och kurser är uppbyggda för att ge Dig så stor valfrihet som möjligt. Du kan genomföra hela din utbildning hos oss eller vi hjälper Dig att kombinera med kompletterande studier vid andra högskolor/universitet både inom och utom vårt land. Vi har ett brett kontaktnät.

Våra lärare är ständigt aktiva med att höja sin kompetens och många är aktiva i forskningen. Aktuell forskning ger goda förutsättningar till att utbildningen förnyas och hålles modern. Våra utbildningar speglar behoven i regionen och vi svarar upp mot samhällets behov av kompetens.

Vi kommer att göra vårt bästa för att hjälpa Dig till en bra och slagkraftig utbildning.

Du är välkommen till Högskolan Kristianstad.

Bengt Lörstad
Rektor

Nya kurser
Sommar- och höstterminen
1999

Lediga tjänster

Kalendariet

Information in
English

TILL HEMSIDAN

HÖGSKOLAN KRISTIANSTAD
291 88 KRISTIANSTAD
Tel 04320 3630

Dessa sidor ser Du bäst med en browser som klarar minst HTML 3.0 extensions.
Bäst ser Du dem med Netscape Navigator 4.x eller Microsoft Internet Explorer 4.x eller senare
och en skärmapplösning på 800x600. Du kan ladda ner dem här nedan

© Högskolan Kristianstad 1996-1999.
Senast uppdaterad 1999-04-16 av
Webmaster@hkr.se

Bild 2. Välkomstsida Högskolan Kristianstad, från februari 1999

Bengt Lörstad tilltalar läsaren med ett inkluderande Du. Att välja högskolan Kristianstad handlar om att välja alla fördelar som finns med det lilla. Den som väljer HKR kommer att bli sedd och bekräftad, den kommer även att få ta del av ett Vi. Lörstad lockar med ett *gemeinschaft*, med natur, kultur och regional koppling. Ingenting nämns om arbetsmarknad eller arbetsliv, mer än som antydning genom ”behoven i regionen” och ”samhällets behov”. Även om auktoriteten är tydlig (rektor

och högskolan) är det intressant att mottagaren erkänns genom att tilltala med ett Du.

I bild tre (LU) finns inget Du närvarande (förrän läsaren hänvisas till att klicka vidare). Den regionala betoningen har ersatts med ett internationellt perspektiv. På samma sätt som den första bilden nämns ingenting om en eventuell arbetsmarknad eller ett framtida arbetsliv. Istället handlar de krav som universitet ska möta om att utbildning är en livslång process och att människan måste lära sig för att kunna hantera och navigera i en framtid. Någon annan sorts nytta exemplifieras inte. Boel Flodgren säljer en möjlighet att få vara en del i denna historiska och betydelsefulla institution.

Välkommen till

Lunds universitet

Welcome to Lund University

[In English](#)

Lunds universitet är Nordens mest kompletta universitet och här bedrivs utbildning och forskning på bred front i en månghundraårig europeisk tradition. Dagens och morgondagens samhälle kräver att människan förstår och kan hantera komplexa problem och sammanhang. Utbildning är idag en livslång process där universitetet kommit att spela en allt viktigare roll. Lunds universitets utbildningsutbud förändras ständigt för att möta dessa krav och forskningen inriktas hela tiden på nya frågeställningar med relevans för det moderna samhället.

Lunds universitet, idag i Lund, Malmö och Helsingborg, erbjuder ett rikt, klassiskt studentliv med studentnationer, föreningar och kulturaktiviteter av alla slag. Det är också en del av det moderna, internationella liv som de olika stadsmiljöerna och den sydsvenska regionen erbjuder med dess närhet till Danmark och övriga Europa.

På följande sidor finner Du allt Du vill veta om Lunds universitet.

[Boel Flodgren](#)

Rektor

[LU hemsida](#) / [LU organisation](#) / [Sök organisation](#) / [Sök person](#)

Webmaster@info.lu.se

Åndrad 961007

Bild 3. Välkomstsida Lunds universitet, från juni 1997

I slutet av 1990-talet är fokus inriktat mot att presentera högre utbildning som ett mål i sig. Genom att göra ett tidshopp tjugo år framåt visar sig en förändring i denna presentation som istället närmar sig en bild av högre utbildning som ett medel för att uppnå något annat.

Bild 4, 5 och 6

I den digitala världen är tjugo år en evighet. Flera av de studenter som idag söker sig till Högskolan Kristianstad var inte födda när Bengt Lörstads eller Boel Flodgren hälsade eventuella studenter välkomna till deras respektive lärosäte. Mycket har hänt avseende grafik och layout. Mycket har också hänt utifrån perspektivet att ”vi säljer en produkt” och samtidigt, en del saker har inte förändrats. I båda fallen (HKR och LU) har filmen, via mediet Youtube, tagit plats. Rektorererna finns inte längre med i denna kommunikation till framtida studenter (i LU:s fall finns rektorn med på deras hemsida utifrån sin blogg). Du:et har i båda fallen accentuerats. I LU:s fall heter filmen ”I am what you make me...”. I HKR:s fall är fokus på läsarens berättelse/personliga projekt – ”din story”. Här upphör likheterna. HKR fortsätter i samma spår som 1999 att fokusera det lilla, det personliga och i detta specifika fall den enskildes personliga projekt. Hennes eller hans story står nu centrum. Utgångspunkten är inte längre högskolan, den är nästan perifer. Utgångspunkten är att alla har sina personliga projekt, sina pågående berättelser och HKR erbjuder sig på ett ödmjukt sätt att bli en del av denna berättelse. Subjektet som kommunicerar erfarenheterna är som sagt inte längre rektor, det är nu studenter som berättar och validerar HKR:s produkt (på PA-programmet 2019 ska vi se att det även är alumner som får berätta). Nu har arbetslivet och arbetsmarknaden blivit en naturlig del i vad det är högskolan säljer.

I LU:s film ”I am what you make me...”, får inga studenter komma till tals, LU har istället tagit en annan väg, de har gått från att rektor berättar om lärosätet till att *lärosätet* själv blir ett subjekt och får möjlighet att berätta om sig själv. Samma konkurrensfördelar lyfts fram som Boel Flodgren förmedlade 1997, den stora skillnaden är att berättarrösten lyfter fram mottagaren (”you”) och att hen är avgörande för vad som i framtiden ska bli.

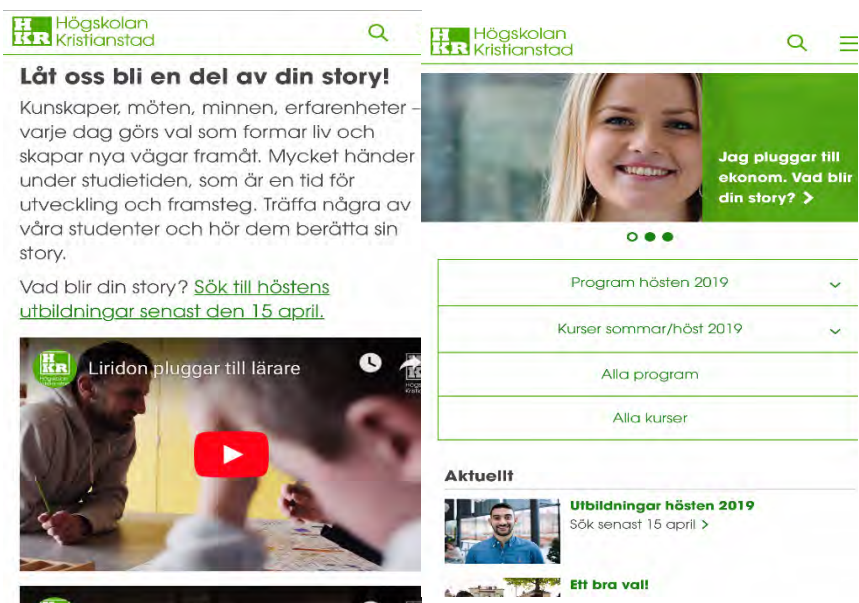

Bild 4 och 5. Välkomstsida Högskolan Kristianstad, från april 2019

Bild 6. Välkomstsida Lunds universitet hämtat från april 2019 (Youtube-film: "I am what you make me...")

Bild 7 och 8

De två sista bilderna handlar om PA-programmet. Bild 7 är från hemsidan 1999 och bild 8 är från 2019.

Personal- och arbetsvetenskapligt program, 120/160 poäng

Vem riktar sig utbildningen till?

Utbildningen vänder sig till dig

- som har intresse för människor i allmänhet
- som har ett intresse för människors villkor i arbetslivet i synnerhet
- som vill vara med och skapa goda arbetsbetingelser för varje individ
- som inser vikten av att ta tillvara och utveckla personalens kompetens
- som inser behovet av en god utbildning för att kunna bedriva ett kvalificerat personalarbete

Vad läser jag?

Programets huvudämne är psykologi med inriktning mot arbetslivet. Syftet med studierna i psykologi är att ge en fördjupad förståelse för människan i arbetslivet både som individ och i grupp. I sociologi studeras teorier om samhälle-organisations-individ som en grund för att förstå samhällets struktur och förändring. I ekonomi ges övergripande kunskaper i företags- och nationalekonomi. I kursen tas även personalekonomi upp. Inom miljöteknik behandlas sambandet mellan tekniska, ekonomiska, beteendevetenskapliga och medicinska förhållanden i arbetssituation. Personalarbetsvetenskapliga, konsultativa och servicebaserade uppgifter behandlas. Strategier för personal- och organisationsutveckling tas upp.

Hur sker undervisningen?

Studierna bedrivs på heltid med schemalagd undervisning 2-4 dagar i veckan. Delar av kurslitteraturen är på engelska.

Undervisningen bedrivs huvudsakligen i form av föreläsningar, seminarier, gruppdiskussioner och projektarbeten. De teoretiska studierna används till verkliga problem och exempel med hjälp av fadderföretag och yrkesverksamma inom personalområdet.

Vilken examen får jag?

Efter att ha genomgått programmet är fristat är behåller du en filosofie kandidatexamen med psykologi som huvudämne. Om du efter att ha läst tre år vill fortsätta studera, finns en möjlighet att läsa en fjärde år och därmed ta ut en filosofie magisterexamen i psykologi. Det går även bra att arbeta efter tredje året och kanske återkomma senare för att läsa det fjärde året.

Hur ser arbetsmarknaden ut?

Arbetsgivare betonar mer och mer de anställda som den viktigaste resursen. Effektiva företag som vill utvecklas ser inte bara till den formella kompetensen utan inser också hur viktigt det är, att de anställda trivs med sitt arbete och på sin arbetsplats. För personalvetare finns följaktligen ingen begränsning, utan de finner sin plats både inom privat och offentlig sektor samt på konsultföretag.

Ar jag behörig?

Behörig är du om du uppfyller kraven för grundläggande behörighet och dessutom har studeratsförbehörighet D 1.

Urval sker genom besyg/högskoleprovet.

Antal platser: 35

Var, när och hur söker jag?

Ansökningshandlingar rekvirerar du från Verket för Högskole-service (VHS), tel 08-795 96 88.

Din ansökan skickas du till VHS senast den 15/4 2000 på den adress som anges i VHS ansökningmaterial.

Om jag vill veta mera

Institutionssekreterare Maria Svensson eller Marie Lindblom, tel 044-20 32 00, e-post: bet@hkr.se

Programansvarig Anita Håkansson, tel 044-20 32 23

Studievägledare Agneta Nygren, tel 044-20 30 12

Internet www.hkr.se

År 1	År 2	År 3	År 4 (Valfritt)
<p>Psykologi med inriktning mot arbetslivet, 1-40 p</p> <p>Arbetspsykologi med tillämpning inom arbetslivet</p> <p>Arbets- och organisationspsykologi</p> <p>Personalkommunikation</p> <p>Uppsatser</p>	<p>Sociologi med inriktning mot arbetslivet, 1-20 p</p> <p>Sociologisk introduktion</p> <p>Sociologi och organisation</p> <p>Sociologiska perspektiv</p> <p>Tillämpat sociologiskt arbete</p> <p>Arbetsrätt för beteendevetare, 1-10 p</p> <p>Individuell och kollektiv arbetsrätt</p> <p>Arbetsmiljörätt</p> <p>Ekonomi, introduktion för beteendevetare, 1-10 p</p> <p>Samhällsekonomiska perspektiv</p> <p>Företagsekonomiska perspektiv</p> <p>Personalekonomi</p> <p>Fördjupning - tillämpad personalekonomi</p>	<p>Psykologi, 41-60 p</p> <p>Problemavsering, forskningsdesign och databearbetning</p> <p>Empiriska arbete</p> <p>Miljöteknik, 1-5 p</p> <p>Personalarbetsets innehåll och roll, 1-5 p</p> <p>Personalarbetsets innehåll</p> <p>Rekruteringsprocessen</p> <p>Personalarbetsets etiska och moraliska frågeställningar</p> <p>Kompetens och lärande i arbetslivet, 1-10 p</p> <p>Kompetens och lärande</p> <p>Empiriskt arbete</p>	<p>Psykologi, 61-80 p</p> <p>Empiriska arbete</p> <p>Valfri kurs, 20 p</p>

Med reservation för ex-omläggning

Bild 7. PA-programmet Högskolan Kristianstad, från februari 1999

1999 fokuseras presentationen av PA-programmet på vad studenten kommer att läsa. Rubriken "Vad läser jag?" får mest utrymme i denna presentation. 2019 presenteras PA-programmet med tre rubriker: "Studier nära arbetslivet", "Bred arbetsmarknad" och "Specialisera dig"

(den sista rubriken handlar om möjligheten till att välja antingen att fördjupa sig i mångfald på arbetsplatsen eller att välja Praktiskt personalarbete med åtta veckors verksamhetsförlagd utbildning (VFU). Våren 2019 valde samtliga studenter Praktiskt personalarbete med VFU:n). Det teoretiska innehållet har tonats ned. Innehållet i utbildningen har i princip helt försvunnit bortsett från att VFU lyfts fram som något betydelsefullt och en konkurrensfördel. Även PA-programmet har övergått till att i huvudsak presentera sig via film. De subjekt som står för presentationen är studenter eller tidigare studenter. Budskapet är att de har valt utbildningen för att de vill jobba med människor och utbildningen är rätt val om Du också vill göra detta. Utöver att ”jobba med människor” är det målet *efter* utbildningen som betonas, dvs. hur väl utbildningen är i samklang med arbetslivet och att det efter genomförd utbildning är enkelt att få ett jobb.

Bild 8 nedan visar bland annat ett utdrag från en intervju med den tidigare studenten Arber Jashari. Citatet som riktas till mottagaren (ingen slump) ”Även om jag alltid varit intresserad av ledarskap, trodde jag kanske inte att det skulle gå så snabbt”, handlar om hur snabbt han blev chef i Malmö stad. I Youtube-filmen, som har ersatt vad en framtida student kommer att läsa, får vi reda på att PA-programmet ”tar teorierna och gör verklighet av dem”. Vi får också reda på av samma alumna att hon tog examen på fredagen och hade ett jobb på måndagen. I överensstämmelse med alumnen Arber Jashari, presenteras bilden av att Du inte bara kommer att få ett arbete utan det kommer att gå snabbt. Precis som din karriär.

Alumnen Arber Jashari jobbar idag som sektionschef

- Även om jag har alltid varit intresserad av ledarskap, trodde jag kanske inte att det skulle gå så snabbt! >

Verksamhetsförlagd utbildning (VFU)

Läs mer om den verksamhetsförlagda utbildningen på personal- och arbetslivsprogrammet. >

Bild 7. PA-programmet Högskolan Kristianstad, från april 2019

Mitt i prick: Welcome to the Business of you

Nedan följer några slutsatser dragna från de empiriska återgivningar som gjorts i denna rapport. De olika iakttagelserna avslutas med frågor som kan fungera som underlag för reflektion och dialog.

Jag skulle vilja hävda att den produkt som säljs på hemsidan är mitt i prick och appellerar till en förväntan om att det just ska handla om ”the Business of you”, där utbildningen ska passa in i det personliga projektet, där utbildningen är ett medel för något annat.

Programmen populärare än någonsin på Sveriges mest sökta högskola

Antalet anmälningar till Sveriges högskolor och universitet är i princip oförändrad jämfört med förra året och likaså söktrycket till Högskolan Kristianstad. När Antagning.se stängde anmälan natten till tisdagen hade högskolan liksom föregående år sex sökande per plats. Men aldrig tidigare har högskolan haft så många sökande som prioriterat programstudier i Kristianstad högst, och alltså är Högskolan Kristianstad Sveriges mest sökta högskola.

Bild 9. Högskolan Kristianstad hemsida, 2019-04-18

Presentationen av utbildningen i bild 9 ovan är kongruent med vad studenterna (initialt) ”efterfrågar” när de söker sig till utbildningen. En övervägande majoriteten av studenterna på PA-programmet i Kristianstad betraktade utbildningen i termer av ett medel, för att uppnå målet att få ett jobb. Detta är i sig kanske inte så märkligt. Det som dock var iögonfallande var att flertalet av studenterna inte alls lyfte fram (eller ens nämnde) utbildningens innehåll när de skulle beskriva varför de sökt sig till utbildningen. - *Hur föreställer sig studenten det imaginära kontraktet mellan utbildningen och dem själva?*

Tittar vi på vad utbildningen signalerar till den framtida studenten stämmer denna bild väl överens med studenternas förväntningar på utbildningen. Det ska vara en del i deras personliga projekt, ett medel för att komma ut på arbetsmarknaden. Följdfrågan till den ovanstående blir då: - *Bryts detta föreställda kontrakt i praktiken (dvs. under utbildningens gång)? Hur går detta brott till? Och, hur konstrueras ny mening kring utbildningen?*

Även om studentgruppen är ung, har de med sig en hel del erfarenhet som förmodligen riktar deras uppmärksamhet och begripliggörande av utbildningen. I princip alla som fyllt i enkäten (som använts för denna rapport) hade någon form av arbetslivserfarenhet och 85 % hade arbetat 24 månader eller fler. Hälften av studenterna har haft någon form av arbetsledarroll innan de påbörjat PA-programmet. Det finns således en stor praktisk erfarenhet inom studentgruppen av utbildningens innehåll. Det finns förmodligen också erfarenheter och förväntningar som riktar uppmärksamheten mot, och blir ett ankare i en strävan att förstå både utbildningens innehåll, men också nyttan med utbildningen. - *Hur förhåller sig bilderna mellan studenternas förväntade nytta med utbildningen och lärarnas syn på syftet med utbildningens innehåll?*

Det är inte bara Sören Augustinsson som har adresserat frågan *Vad är det vi håller på med?* Flera andra lärare och forskare har i den offentliga debatten beskrivit ett kontraktsbrott som upplevts från universitetslärares perspektiv. - *Vad blir konsekvenserna av detta upplevda brott? Hur hanteras denna upplevelse i praktiken?*

Det finns, hävdar jag, en inkongruens mellan olika förväntningar och identitetsarbete, som synliggörs i mötet mellan universitetslärare – student – och högskola som samhällelig aktör. Här i denna skärningspunkt konstrueras bilder och förväntningar, imaginära kontrakt, och brott av de samma. Studenters minnen av en framtid både bekräftas och ifrågasätts. Jag har ställt några löpnade reflekterande frågor i denna avslutande del, och de kan väl alla inordnas under en pragmatisk undran över, *hur bör vi då göra?* Hur möter vi dessa minnen av framtiden, denna referensram för att på bästa möjliga vis skapa en bra utbildning?

Hur ser en utbildning ut som både utmanar men också tar hänsyn till dessa förväntningar?

Referenser

Augustinsson, S., Ericsson, U., & Rakar, F. (2018). *Organisation ur nya och gamla perspektiv - ett kollage*. Lund: Studentlitteratur.

DiMaggio, P. J., & Powell, W. W. (1983). The iron cage revisited: Institutional isomorphism and collective rationality in organizational fields. *American Sociological Review*, 48, 147–160.

Czarniawska, B. (2006). *En teori om organisering*. Lund: Studentlitteratur.

Goffman, E. (1959). *The Presentation of Self in Everyday Life*. New York: Doubleday Anchor books.

Ramirez, F. (in press) *The Social Embedded American University: Intensification and Globalization*.

Weick, K.E. (1993). The collapse of sensemaking in organizations: The Mann Gulch disaster. *Administrative Science Quarterly*, 38(4):628–652.

Weick, K.E. (1995). *Sensemaking in Organizations*. London: Sage.

Weick, K.E., & Sutcliffe, K.M. (2007). *Managing the Unexpected: Resilient Performance in an Age of Uncertainty*. Hoboken NJ: John Wiley & Sons.